

ДОКАЗУВАННЯ В ДИСЦИПЛІНАРНОМУ ПРОВАДЖЕННІ ЩОДО ОСІБ, ЯКІ МАЮТЬ СПЕЦІАЛЬНІ ЗВАННЯ БЮРО ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

УДК 342:9

DOI <https://doi.org/10.32782/ehrlichsjournal-2026-17.12>

АРТЕМ КРЕЙТЕР

аспірант

Науково-дослідного інституту публічного права, Україна

kreiterartem7@gmail.com

ORCID: 0009-0004-2727-0614

Анотація. Стаття присвячена комплексному аналізу доказування в дисциплінарному провадженні щодо осіб, які мають спеціальні звання Бюро економічної безпеки України.

Встановлено, що юридичне доказування поділяється на судове (процесуальне), що відбувається під час здійснення правосуддя, й позасудове (процедурне), що реалізується у результаті позасудового застосування норм права. Різновидом останнього в дисциплінарному провадженні вважається доказування щодо осіб, які мають спеціальні звання Бюро економічної безпеки України.

З'ясовано, що доказування в дисциплінарному провадженні щодо осіб, які мають спеціальні звання Бюро економічної безпеки України, – це діяльність, що врегульована чинним законодавством, уповноважених суб'єктів щодо встановлення предмета доказування, збирання, дослідження та оцінки доказів з метою встановлення фактичних обставин вчинення дисциплінарного проступку особами, які мають спеціальні звання Бюро економічної безпеки України.

Визначено, що основними етапами доказування в дисциплінарному провадженні щодо осіб, які мають спеціальні звання Бюро економічної безпеки України, є формування предмета доказування, збір доказів, їх дослідження й оцінка. Так, предметом доказування є сукупність фактичних обставин, що підлягають доказуванню у дисциплінарній справі щодо осіб, які мають спеціальні звання Бюро економічної безпеки України. Збирання доказів – це діяльність щодо ідентифікації та фіксації отримання доказів, що мають значення для встановлення фактичних обставин вчинення дисциплінарного проступку особами, які мають спеціальні звання Бюро економічної безпеки України. Дослідження доказів – це діяльність суб'єктів дисциплінарного провадження щодо з'ясування змісту доказів для подальшої їх оцінки. Оцінка доказів – це діяльність суб'єктів дисциплінарного провадження, спрямована на те, щоб дійти переконання щодо допустимості, належності, достовірності та достатності доказів, необхідних для встановлення фактичних обставин вчинення дисциплінарного проступку особами, які мають спеціальні звання Бюро економічної безпеки України.

Докази в дисциплінарному провадженні щодо осіб, які мають спеціальні звання Бюро економічної безпеки України, – це фактичні дані, що у визначеному законодавством порядку використовуються для встановлення обставин вчинення дисциплінарного проступку особами, які мають спеціальні звання Бюро економічної безпеки України. Основними засобами доказування в такому провадженні можуть бути пояснення особи, що притягується до дисциплінарної відповідальності; письмові та електронні докази; пояснення свідків; висновки спеціалістів та експертів; речові докази тощо.

Ключові слова: доказування, етапи доказування, докази, дисциплінарне провадження, Бюро економічної безпеки України.

PROVING IN DISCIPLINARY PROCEEDINGS REGARDING PERSONS WITH SPECIAL RANKS OF THE BUREAU OF ECONOMIC SECURITY OF UKRAINE

UDC 342:9

DOI <https://doi.org/10.32782/ehrlrichsjournal-2026-17.12>

ARTEM KREYTER

Postgraduate Student

Scientific Institute of Public Law, Ukraine

kreiterartem7@gmail.com

ORCID: 0009-0004-2727-0614

Abstract. The article is devoted to a comprehensive analysis of proving in disciplinary proceedings regarding persons with special ranks of the Bureau of Economic Security of Ukraine.

It has been established that legal evidence is divided into judicial (procedural), which is carried out during the administration of justice, and extrajudicial (procedural), which is implemented as a result of the extrajudicial application of the rules of law. A variety of the latter in disciplinary proceedings is considered to be evidence against persons holding special ranks of the Bureau of Economic Security of Ukraine.

It has been found that evidence in disciplinary proceedings against persons holding special ranks of the Bureau of Economic Security of Ukraine is an activity regulated by current legislation of authorized entities to establish the subject of evidence, collect, study and evaluate evidence in order to establish the factual circumstances of the commission of a disciplinary offense by persons holding special ranks of the Bureau of Economic Security of Ukraine.

It has been determined that the main stages of proving in disciplinary proceedings against persons holding special ranks of the Bureau of Economic Security of Ukraine are the formation of the subject of proof, the collection of evidence, its study and evaluation. Thus, the subject of proof is the set of factual circumstances that are subject to proof in a disciplinary case against persons holding special ranks of the Bureau of Economic Security of Ukraine. The collection of evidence is the activity of identifying and recording the receipt of evidence that is important for establishing the factual circumstances of the commission of a disciplinary offense by persons holding special ranks of the Bureau of Economic Security of Ukraine. The study of evidence is the activity of the subjects of disciplinary proceedings to clarify the content of the evidence for their further evaluation. Evidence assessment is the activity of subjects of disciplinary proceedings aimed at reaching a conviction regarding the admissibility, appropriateness, reliability and sufficiency of evidence necessary to establish the factual circumstances of the commission of a disciplinary offense by persons holding special ranks of the Bureau of Economic Security of Ukraine.

Evidence in disciplinary proceedings regarding persons holding special ranks of the Bureau of Economic Security of Ukraine is factual data that, in accordance with the procedure established by law, is used to establish the circumstances of the commission of a disciplinary offense by such persons. The main means of proof in such proceedings may be the explanations of the person held to disciplinary responsibility; written and electronic evidence; explanations of witnesses; conclusions of specialists and experts; material evidence, etc.

Key words: proving, stages of proof, evidence, disciplinary proceedings, Bureau of Economic Security of Ukraine.

Постановка проблеми. Комплексного теоретичного осмислення доказування в дисциплінарному провадженні щодо осіб, які мають спеціальні звання Бюро економічної безпеки України, з чітко визначеними складами проступків, правилами та стандартами доказування на тепер немає. Окремі дослідження у згаданій сфері майже не проводилися та стосуються лише доказування у судовому процесі чи в дисциплінарному провадженні щодо державних службовців або інших посадових осіб службового права. Тому це дослідження базується на аналізі поглядів учених щодо доказування в різноманітних сферах дисциплінарного провадження та судового процесу з метою отримання нових знань щодо доказування в дисциплінарному провадженні щодо осіб, які мають спеціальні звання Бюро економічної безпеки України.

Питання щодо того, хто та в який спосіб бере участь під час доказування, які засоби при цьому використовуються, а також який порядок доказування, який матиме наслідок пасивність учасників

процесу та недостатність доказів, – основні в теорії доказування. Отже, у сучасних умовах вивчення процесу доказування стає просто необхідним [1, с. 22].

Ю.О. Подолян, досліджуючи питання дисциплінарної відповідальності приватного виконавця, дійшов слушних висновків, які можуть бути застосовані й щодо осіб, які мають спеціальні звання Бюро економічної безпеки України, що теперішні процедури дисциплінарного провадження є багаторівневими, тривалими, складними, із високими вимогами до процесу доказування, що деякою мірою виправдано необхідністю гарантувати професійну незалежність, проте водночас ускладнює оперативне реагування на таке порушення. Відсутність чіткого переліку складів дисциплінарних правопорушень, стандартизованих критеріїв здійснення оцінки протиправних дій та прозорих механізмів для відмежування дисциплінарного проступку від професійної помилки чи об'єктивних труднощів у виконанні службових обов'язків породжує ризики як фактичної безкарності, так і вибіркового застосування стягнень. У результаті утворюється ситуація, коли механізми дисциплінарної відповідальності виступають одночасно не досить ефективними та вразливими до сумнівів щодо послідовності дисциплінарної практики й неупередженості, що потребує подальшої нормативної та концептуальної модернізації [2, с. 214].

Зазвичай юридичне доказування пов'язують із судовим правозастосуванням. Проте зазначену діяльність виконують не лише суд під час відправлення правосуддя, але й органи публічного адміністрування під час розгляду та прийняття рішення в адміністративних справах. Таким чином, юридичне доказування поділяється на судове (процесуальне), що здійснюється під час здійснення правосуддя, й позасудове (процедурне), що реалізується у результаті позасудового застосування норм права. Різновидом останнього в дисциплінарному провадженні вважається доказування щодо державного службовця. Встановлення обставин справи щодо вчинення ним дисциплінарного правопорушення здійснюється за допомогою доказів, зокрема, шляхом збирання, закріплення, дослідження й оцінки доказів [3, с. 332].

Доказова діяльність як у дисциплінарному провадженні щодо службовців міграційних органів, так і в дисциплінарному провадженні щодо осіб, які мають спеціальні звання Бюро економічної безпеки України, реалізується, в основному, на стадії службового розслідування. Службове розслідування за загальним правилом розпочинається згідно з наказом керівника органу та полягає у сукупності процесуальних дій, що полягають у збиранні, закріпленні, всебічному дослідженні та оцінці доказів [4, с. 31].

Доказову діяльність вченими традиційно пропонується розглядати в певній послідовності. Можна виділити такі основні етапи доказування, як: формування предмета доказування, збір і подання доказів, їх дослідження та оцінка. Не виняток є доказування в дисциплінарному провадженні щодо осіб, які мають спеціальні звання Бюро економічної безпеки України.

Предмет доказування в зазначеному виді провадження – це сукупність фактичних обставин, що підлягають доказуванню у дисциплінарній справі щодо осіб, які мають спеціальні звання Бюро економічної безпеки України, та мають значення для її правильного вирішення. Предмет доказування – це те, що необхідно встановити у справі для прийняття правильного та законного рішення щодо притягнення до дисциплінарної відповідальності осіб, які мають спеціальні звання Бюро економічної безпеки України. Правильне встановлення предмета доказування по конкретній дисциплінарній справі – запорука забезпечення повноти, всебічності, об'єктивності дослідження обставин такої справи.

Збирання доказів полягає в ідентифікації та подальшій фіксації відомостей, що мають значення для справи. Водночас перевірка доказів здійснюється для встановлення їх належності, допустимості та достовірності, а їх оцінка скерована на формування аргументованого висновку щодо відсутності або наявності дисциплінарного правопорушення. Виявлення доказів у дисциплінарному провадженні може відбуватися у спосіб отримання або ж копіювання документів, здійснення експертиз, опитування свідків, здійснення ревізій, а також інших визначених законодавством процедур, що допомагають встановленню об'єктивної істини [3, с. 335].

Дослідження доказів – це діяльність, що полягає у з'ясуванні їх інформаційного значення та змісту, тобто мається на увазі сприйняття, а також з'ясування інформації про факти, що містяться у визначених джерелах доказів, з'ясування чинників, що впливають на достовірність доказів, а також ліквідацію суперечностей між окремими доказами. Оцінка доказів – це діяльність, яка призводить до переконання щодо допустимості, належності, достовірності доказів і достатності у сукупності для встановлення

обставин справи. Усі наявні у справі докази підлягають оцінюванню, під яким розуміється визначення їх допустимості, достовірності, відносності й достатності. Водночас відносність доказів, як правило, передбачає, що доказами щодо дисциплінарного проступку можуть бути лише ті фактичні дані, що мають значення для справи. Допустимість доказів передбачає, що доказами визнаються не всі фактичні дані, а лише ті з них, що отримані з дотриманням встановленої законодавством процедури їх отримання, а також із визначених законом джерел. Достовірність доказів підлягає встановленню шляхом отримання свідчень, що в них містяться, з інших джерел [4, с. 32]. Достатніми вважаються докази, що у своїй сукупності дають змогу дійти висновку щодо відсутності або наявності обставин справи, що входять до предмета доказування.

Під оцінкою доказів варто розуміти висновок посадової особи або органу, що розглядає справу, про недостовірність чи достовірність одержаних фактичних даних щодо обставин певної справи. Згідно з проведеною оцінкою доказів вони ухвалюють відповідне рішення. Така оцінка повинна бути надана не лише кожному доказу окремо, а й усім зібраним у справі доказам у своїй сукупності. Для зазначеного варто вирішити питання про те, чи дає сукупність зібраних доказів можливість зробити однозначний висновок про відсутність або наявність правопорушення, щодо винуватості чи невинуватості особи та про інші обставини, що мають значення для вирішення справи. Лише оцінка доказів у своїй сукупності дає можливість дійти достовірних висновків із зазначених питань. Здійснення оцінки доказів на підставі внутрішнього переконання означає насамперед неприпустимість некритичного відношення до окремих доказів, обов'язкову відсутність переваг одних доказів над іншими. Орган і посадова особа під час здійснення оцінки доказів підкоряються лише закону. Водночас під внутрішнім переконанням необхідно розуміти результат оцінки доказів, що відображає переконаність щодо тих чи інших обставин, важливих для справи. Здійснення оцінки доказів тісно пов'язане з дотриманням вимог закону, що регламентують порядок збирання доказів. Докази також оцінюють особи, які беруть участь у справі. Це проявляється у їхніх клопотаннях, поясненнях тощо. Висловлені зазначеними особами думки допомагають посадовій особі чи органу, що розглядає справу, повно, всебічно та об'єктивно здійснити оцінку доказів [5, с. 275].

Під час оцінки доказів уповноважений на розгляд та прийняття рішення в дисциплінарній справі суб'єкт повинен враховувати зміст принципу презумпції невинуватості, відповідно до якого особа вважається невинуватою доти, доки її вина не доведена в належний спосіб. Тому, по-перше, особа, що притягується до дисциплінарної відповідальності, не має доводити свою невинуватість. Обов'язок доказування вини покладається на посадову особу, уповноважену розслідувати цю справу. По-друге, всі сумніви тлумачаться на користь особи, що притягується до дисциплінарної відповідальності. О.Ю. Синявська переконана, якщо наявні два докази порушення службової дисципліни, що не спростовані під час службової перевірки, один з яких підтверджує винуватість, а інший – невинуватість, а інших доказів не виявлено, то висновок у справі повинен бути на користь невинуватої особи [6, с. 91].

Варто зазначити, що під дисциплінарним проступком визнається винне неналежне виконання чи невиконання працівником його ж трудових обов'язків. Складниками дисциплінарного правопорушення вважаються дії (бездіяльність) працівника; вина працівника; неналежне виконання чи порушення покладених на нього трудових обов'язків; наявність причинного зв'язку між діянням та порушенням або неналежним виконанням працівником трудових обов'язків. Недоведеність будь-якого з цих елементів повністю унеможливорює наявність дисциплінарного правопорушення. Водночас саме на роботодавця покладено обов'язок доказування факту винного вчинення працівником дисциплінарного правопорушення. В обранні конкретного виду стягнення власник чи уповноважений ним орган має враховувати всі обставини вчинення проступку. Для того щоб притягнути працівника до дисциплінарної відповідальності, повинно бути встановлено вину як ознаку порушення трудової дисципліни. У разі відсутності вини працівник не підлягає притягненню до дисциплінарної відповідальності. Можливість надати пояснення порушником трудової дисципліни вважається гарантією захисту його законних прав та інтересів. Водночас оцінка дисциплінарного правопорушення здійснюється на підставі з'ясування обставин його вчинення, зокрема з урахуванням змісту його письмового пояснення [7, с. 216]. Ненадання можливості дати письмові пояснення працівнику може вважатися підставою для скасування дисциплінарного стягнення. Для законного накладення дисциплінарного стягнення повинна бути наявна сукупність таких умов: дисциплінарне порушення має стосуватися тільки тих обов'язків, що впливають із

трудової функції працівника або правил внутрішнього трудового розпорядку. Неналежне виконання чи невиконання працівником його трудових обов'язків повинно бути винним, вчиненим без поважних причин умисно чи з необережності [7, с. 217].

Отже, основними етапами доказування в дисциплінарному провадженні щодо осіб, які мають спеціальні звання Бюро економічної безпеки України, є формування предмета доказування, збір доказів, їх дослідження й оцінка. Так, предметом доказування є сукупність фактичних обставин, що підлягають доказуванню у дисциплінарній справі щодо осіб, які мають спеціальні звання Бюро економічної безпеки України. Збирання доказів – це діяльність щодо ідентифікації та фіксації отримання доказів, що мають значення для встановлення фактичних обставин вчинення дисциплінарного проступку особами, які мають спеціальні звання Бюро економічної безпеки України. Дослідження доказів – це діяльність суб'єктів дисциплінарного провадження щодо з'ясування змісту доказів для подальшої їх оцінки. Оцінка доказів – це діяльність суб'єктів дисциплінарного провадження, що спрямована на те, щоб дійти переконання щодо допустимості, належності, достовірності та достатності доказів, необхідних для встановлення фактичних обставин вчинення дисциплінарного проступку особами, які мають спеціальні звання Бюро економічної безпеки України.

Зауважимо, що доказування в адміністративному судочинстві – це діяльність уповноважених суб'єктів судового адміністративного процесу щодо збору та подання інформації про певні події, дії або стан, або витребування такої інформації судом за клопотанням учасників справи та їх представників, або згідно з власною ініціативою суду для її дослідження та подальшої оцінки [8, с. 9].

Є також думка, що доказування у дисциплінарному провадженні вважається врегульованою законодавством діяльністю уповноважених осіб, що передбачає збирання, перевірку та оцінку доказів задля встановлення фактичних обставин справи [3, с. 335].

Вважаємо, що доказування в дисциплінарному провадженні щодо осіб, які мають спеціальні звання Бюро економічної безпеки України, – це діяльність, що врегульована чинним законодавством, уповноважених суб'єктів щодо встановлення предмета доказування, збирання, дослідження та оцінки доказів з метою встановлення фактичних обставин вчинення дисциплінарного проступку особами, які мають спеціальні звання Бюро економічної безпеки України.

Варто зазначити, що докази в дисциплінарному провадженні щодо державних службовців розглядаються як фактичні дані, які у встановленому законом порядку використовуються для встановлення істотних обставин справи. Так, докази є підставою для прийняття рішення уповноваженим органом або посадовою особою щодо наявності або відсутності дисциплінарного правопорушення, за яке передбачена дисциплінарна відповідальність. Важливим є також встановлення ступеня вини державного службовця у вчиненні певного діяння та визначення обставин, що можуть мати значення для справи [3, с. 333].

Докази в межах дисциплінарного провадження можуть мати різноманітну природу та форму – пояснення свідків, документи, аудіо- чи відеозаписи, результати службових перевірок, висновки експертів тощо. Вони мають відповідати принципам належності, достовірності, допустимості та достатності, що забезпечують їх правомірне використання під час прийняття дисциплінарного рішення. Таким чином, процес доказування у дисциплінарному провадженні вважається невід'ємною складовою частиною забезпечення законності, справедливості та обґрунтованості застосування дисциплінарної відповідальності до державних службовців. Здійснюючи аналіз теоретичних напрацювань та практичної реалізації дисциплінарного провадження щодо державного службовця, варто визначити, що доказами в дисциплінарному провадженні необхідно вважати: 1) пояснення особи, що притягується до дисциплінарної відповідальності; 2) показання (пояснення) свідків; 3) документи; 4) консультації фахівців (спеціалістів); 5) речові докази; 6) висновки експертів; 7) відео- та звукозаписи [3, с. 333].

На підставі вищенаведеного можна зробити висновок, що докази в дисциплінарному провадженні щодо осіб, які мають спеціальні звання Бюро економічної безпеки України, – це фактичні дані, що у встановленому законодавством порядку використовуються для встановлення обставин вчинення дисциплінарного проступку особами, які мають спеціальні звання Бюро економічної безпеки України. Основними засобами доказування в такому провадженні можуть бути пояснення особи, що притягується до дисциплінарної відповідальності; письмові та електронні докази; пояснення свідків; висновки спеціалістів та експертів; речові докази тощо.

Нормативно питання доказування в дисциплінарному провадженні щодо працівників БЕБ майже не врегульовано. Винятки становлять окремі положення деяких нормативних актів, що лише надають розуміння загальної процедури розгляду таких дисциплінарних справ. Це Конституція України, Закон України «Про Бюро економічної безпеки України», Закон України «Про державну службу», Закон України «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України», Кодекс законів про працю України, Положення про проходження служби особами, які мають спеціальні звання Бюро економічної безпеки України, затверджене постановою Кабінету Міністрів України № 1333 від 29 листопада 2022 р., Положення про дисциплінарну комісію Бюро економічної безпеки України, затверджене Наказом Бюро економічної безпеки України № 15 від 24 січня 2022 року тощо.

Для прикладу, Положенням про дисциплінарну комісію Бюро економічної безпеки України, що затверджене Наказом Бюро економічної безпеки України № 15 від 24 січня 2022 року, визначено, що за результатами розгляду матеріалів службового розслідування, яке проводить підрозділ внутрішнього контролю (у разі його проведення), та матеріалів дисциплінарної справи Комісія складає висновок про наявність чи відсутність у діях працівника БЕБ дисциплінарного проступку та підстав для його притягнення до дисциплінарної відповідальності з визначенням рекомендованого виду дисциплінарного стягнення (далі – висновок Комісії).

Якщо підрозділ внутрішнього контролю не проводив службового розслідування, а також у разі проведення дисциплінарного провадження стосовно працівника підрозділу внутрішнього контролю Комісія з метою належного виконання своїх повноважень має право:

- 1) проводити опитування осіб (за їх згодою), про що робиться запис у протоколі відповідного засідання Комісії, або доручати підрозділу внутрішнього контролю проведення опитування осіб;
- 2) одержувати від органів БЕБ, їх структурних підрозділів, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління БЕБ, на запит необхідні документи або їх копії та долучати такі документи до матеріалів дисциплінарної справи;
- 3) отримувати в установленому законом порядку від органів державної влади та місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій документи або їх копії та долучати такі документи до матеріалів дисциплінарної справи;
- 4) у разі необхідності виконання значного обсягу дій звертатися з належним обґрунтуванням до Директора БЕБ щодо продовження строку дисциплінарного провадження та/або додаткового залучення працівників БЕБ до виконання завдань, покладених на Комісію, з метою своєчасного завершення дисциплінарного провадження;
- 5) вживати інших заходів для перевірки наявності чи відсутності в діях працівника БЕБ складу дисциплінарного проступку.

Працівник БЕБ, стосовно якого вирішується питання про притягнення до дисциплінарної відповідальності, під час засідання Комісії має право:

- 1) надавати письмові пояснення, документи, які долучаються до матеріалів дисциплінарної справи, або відмовитися від їх надання;
- 2) висловлювати заперечення, подавати заяви;
- 3) заявляти відвід члену Комісії;
- 4) користуватися правничою допомогою, послугами представника.

Розгляд матеріалів дисциплінарної справи на засіданні Комісії починається із заслуховування доповіді члена Комісії, який за дорученням голови Комісії вивчав такі матеріали, після чого заслуховуються присутні на засіданні інші члени Комісії, працівник БЕБ, стосовно якого вирішується питання про притягнення до дисциплінарної відповідальності, та інші особи, які беруть участь у такому засіданні на запрошення Комісії, а також вивчається та аналізується інша інформація.

На засідання Комісії, на якому будуть розглядатися матеріали дисциплінарної справи, запрошується працівник БЕБ, стосовно якого вирішується питання про притягнення до дисциплінарної відповідальності. Рішення Комісії приймаються шляхом голосування.

Висновки. Отже, доказування в дисциплінарному провадженні щодо осіб, які мають спеціальні звання Бюро економічної безпеки України, – це діяльність, що врегульована чинним законодавством, уповноважених суб'єктів щодо встановлення предмета доказування, збирання, дослідження та оцінки доказів з метою встановлення фактичних обставин вчинення дисциплінарного проступку особами, які мають спеціальні звання Бюро економічної безпеки України.

Основними етапами доказування в дисциплінарному провадженні щодо осіб, які мають спеціальні звання Бюро економічної безпеки України, є формування предмета доказування, збір доказів, їх дослідження й оцінка. Так, предметом доказування є сукупність фактичних обставин, що підлягають доказуванню у дисциплінарній справі щодо осіб, які мають спеціальні звання Бюро економічної безпеки України. Збирання доказів – це діяльність щодо ідентифікації та фіксації отримання доказів, що мають значення для встановлення фактичних обставин вчинення дисциплінарного проступку особами, які мають спеціальні звання Бюро економічної безпеки України. Дослідження доказів – це діяльність суб'єктів дисциплінарного провадження щодо з'ясування змісту доказів для подальшої їх оцінки. Оцінка доказів – це діяльність суб'єктів дисциплінарного провадження, що спрямована на те, щоб дійти переконання щодо допустимості, належності, достовірності та достатності доказів, необхідних для встановлення фактичних обставин вчинення дисциплінарного проступку особами, які мають спеціальні звання Бюро економічної безпеки України.

Докази в дисциплінарному провадженні щодо осіб, які мають спеціальні звання Бюро економічної безпеки України, – це фактичні дані, що у визначеному законодавством порядку використовуються для встановлення обставин вчинення дисциплінарного проступку особами, які мають спеціальні звання Бюро економічної безпеки України. Основними засобами доказування в такому провадженні можуть бути пояснення особи, що притягується до дисциплінарної відповідальності; письмові та електронні докази; пояснення свідків; висновки спеціалістів та експертів; речові докази тощо.

ВИКОРИСТАНІ МАТЕРІАЛИ

1. Колпаков В.К., Гордєєв В.В. Доказування в адміністративному судочинстві : монографія. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2009. 128 с.
2. Подолян Ю.О. Засади дисциплінарної відповідальності приватного виконавця. *Правова позиція*. 2025. № 2(47). С. 209–215. DOI: <https://doi.org/10.32782/2521-6473.2025-2.37>.
3. Погребняк О.Г. Окремі особливості доказів та доказування у дисциплінарному провадженні щодо державних службовців міграційних органів. *Право та державне управління*. 2024. № 3. С. 331–337.
4. Корнута Л.М. Визначення поняття доказів та доказової діяльності в дисциплінарному провадженні щодо державних службовців. *Актуальні проблеми держави і права*. 2014. № 73. С. 29–34. URL: https://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILE=&2_S21STR=apdp_2014_73_6.
5. Колпаков В.К., Гордєєв В.В. Теорія адміністративного проступку : монографія. Харків : Харків юридичний, 2016. 344 с.
6. Синявська О.Ю. Принципи дисциплінарного провадження в органах внутрішніх справ України. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2000. № 10. С. 88–93. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILE=&2_S21STR=VKhnuvs_2000_10_18.
7. Томляк Т.С., Присяжнюк О.В. Дисциплінарні стягнення, процедура їх застосування: актуальні питання та судова практика. *Наука і техніка сьогодні (Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Фізико-математичні науки», Серія «Техніка»)*. 2024. № 11(39) 2024. С. 202–224. [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-11\(39\)-202-224](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-11(39)-202-224).
8. Гордєєв В.В. Суб'єкти доказування в адміністративному судочинстві України. *Форум Права*. 2022. № 72(1). С. 6–12. DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.5529542>.

REFERENCES

1. Kolpakov, V.K., Hordieiev, V.V. (2009). Dokazuvannia v administratyvnomu sudochynstvi: monohrafiia. Chernivtsi: Chernivetskyi nats. un-t, 128 s.
2. Podolian, Yu.O. (2025). Zasady dystsyplinarnoi vidpovidalnosti pryvatnoho vykonavtsia. *Pravova pozytsiia*. № 2(47). S. 209–215. DOI: <https://doi.org/10.32782/2521-6473.2025-2.37>.
3. Pohrebniak, O.H. (2024). Okremi osoblyvosti dokaziv ta dokazuvannia u dystsyplinarnomu provadzhenni shchodo derzhavnykh sluzhbovtziv mihratsiinykh orhaniv. *Pravo ta derzhavne upravlinnia*. № 3. S. 331–337.
4. Kornuta, L.M. (2014). Vyznachennia poniattia dokaziv ta dokazovoi diialnosti v dystsyplinarnomu provadzhenni shchodo derzhavnykh sluzhbovtziv. *Aktualni problemy derzhavy i prava*. № 73. S. 29–34. Retrieved from: https://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILE=&2_S21STR=apdp_2014_73_6.
5. Kolpakov, V.K., Hordieiev, V.V. (2016). Teoriiia administratyvnoho prostupku: monohrafiia. Kharkiv: Kharkiv yurydychnyi, 344 s.

6. Syniavska, O.Iu. (2000). Pryntsypy dystsyplinarnoho provadzhennia v orhanakh vnutrishnikh sprav Ukrainy. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu vnutrishnikh sprav*. № 10. S. 88–93. Retrieved from: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=VKhnuvs_2000_10_18.

7. Tomliak, T.S., Prysiazhniuk, O.V. (2024). Dystsyplinarni stiahnennia, protsedura yikh zastosuvannia: aktualni pytannia ta sudova praktyka. *Nauka i tekhnika sohodni (Seriiia «Pedahohika», Seriiia «Pravo», Seriiia «Ekonomika», Seriiia «Fizyko-matematychni nauky», Seriiia «Tekhnika»)*. № 11(39) 2024. S. 202–224. [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-11\(39\)-202-224](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-11(39)-202-224).

8. Hordieiev, V.V. (2022). Subiekty dokazuvannia v administratyvnomu sudochynstvi Ukrainy. *Forum Prava*. № 72(1). S. 6–12. DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.5529542>.

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

Дата першого надходження статті до видання: 16.07.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 10.08.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 16.10.2026